

Bácsalmási Közös Önkormányzati
Hivatal Jegyzőjétől

..../2024.

Véleményező Bizottság:

Témafelelős: dr. Párzen Zoltán
igazgatási és jogi ügyintéző

Döntéshozatal módja:

Egyszerű szótöbbség

Melléklet:

Tárgyalás módja:

Nyílt ülés

.....sz. Előterjesztés

Bácsalmás Város Önkormányzatának Képviselő-testülete

2024. október 8. napján megtartandó alakuló ülésére.

Az összeférhetetlenséggel, méltatlansággal és vagyonyilatkozat-tételi kötelezettséggel
kapcsolatos jogszabályi előírásokról szóló tájékoztató

tárgyában

Tisztelt Képviselő-testület!

Az alábbiakban rövid összefoglaló tájékoztatást szeretnék adni a Tisztelt Képviselő-testületnek az összeférhetetlenséggel, méltatlansággal, vagyonyilatkozat tételi kötelezettséggel kapcsolatos legfontosabb jogszabályi előírásokról.

Tájékoztató az összeférhetetlenséggel, méltatlansággal, vagyonyilatkozat tételi kötelezettséggel kapcsolatos jogszabályi előírásokról

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló **2011. évi CLXXXIX. törvény** (a továbbiakban: Mőtv.) rendelkezései szerint a választópolgárok alapvetően választott képviselőik útján gyakorolják az önkormányzáshoz való közösségi jogait.

A választott képviselők, polgármesterek tehát a választópolgárok bizalmából, a választáson kapott felhatalmazás alapján döntenek a helyi közösséget érintő ügyekben. Ahhoz, hogy ezt a tevékenységüket az Alaptörvényben meghatározott elveknek megfelelően, felelősséggel, a közösség érdekében és külső befolyástól mentesen lássák el, a jogalkotó többféle előírást határoz meg működésükkel, tevékenységükkel kapcsolatban.

Ezek egyik csoportját alkotják az összeférhetetlenséggel, méltatlansággal összefüggő rendelkezések.

Az összeférhetetlenség jogi és erkölcsi fogalom. Lényege, hogy bizonyos tevékenységek, helyzetek stb. nem egyeztethetők össze egyes hivatalokkal, tisztségekkel.

Az önkormányzati képviselőre vonatkozó összeférhetetlenségi esetek

Az összeférhetlenségi esetkörök tekintetében **két nagy szabálycsoportot különböztethetünk meg.**

Az egyik csoportot az Mőtv-ben meghatározott szabályok képezik. Az önkormányzati képviselők (és a polgármesterek) összeférhetlenségére vonatkozó szabályokat tehát alapvetően az Mőtv. határozza meg. Az Mőtv. rögzíti az összeférhetetlenség jogkövetkezményeit is: amennyiben az

érintett a törvényi határidőben belül az összeférhetetlenséget nem szünteti meg- az összeférhetetlenségi eljárásra vonatkozó szabályok szerint- a képviselő-testület állapíthatja meg az összeférhetetlenség fennállását, amely a képviselői, polgármesteri megbízatás megszűnését eredményezi.

A másik csoportba az úgynevezett „fordított” összeférhetetlenségi esetek tartoznak.

Egyes közéleti pozícióknál, hivatásoknál, hivatásrendeknél, foglalkoztatási jogviszonyoknál az egyes „jogállási” törvények megalkotásakor a jogalkotó szintén meghatározott összeférhetetlenségi eseteket, melyek fennállását az adott jogviszonnyal ellentétesnek tartja.

Az ilyen jellegű összeférhetetlenséget több esetben maga az ágazati törvény szünteti meg úgy, hogy a megválasztott képviselő, polgármester foglalkoztatási (szolgálati) viszonya a képviseleti pozícióba történő megválasztásával (akár a törvény erejénél fogva, akár a munkáltatói intézkedés alapján) megszűnik.

Fontos kiemelni, hogy minden egyes esetet javasolt egyedileg, az összes körülmény lehetőség szerinti megismerésével és értékelésével megítélni, különös tekintettel arra, hogy adott esetben a döntés – a képviselői megbízatás megszűnése – lényegében a választópolgárok döntését változtatja meg.

Az Mötv. 36. §-a sorolja fel az önkormányzati képviselőre (valamint a képviselő-testület bizottságának nem képviselő tagjára) vonatkozó összeférhetetlenségi eseteket, amelyek a következők:

„36. § (1) Az önkormányzati képviselő, valamint a képviselő-testület bizottságának nem képviselő tagja nem folytathat olyan tevékenységet, amely a feladatainak ellátásához szükséges közbizalmat megingathatja, továbbá nem lehet...

Az Mötv. az összeférhetetlenségi szabályai elején a képviselő közbizalmi pozícióját megjelenítő, abból közvetlenül levezethető általános elvárási mércét tartalmazó normát határoz meg.

a) országgyűlési képviselő, valamint aki olyan tisztséget tölt be, olyan feladatot lát el, amelyre kinevezését, megbízatását az Országgyűléstől, köztársasági elnöktől, Kormánytól, Kormány tagjától vagy az Országgyűlés, Kormány alárendeltségébe tartozó szervtől (vezetőjétől) kapta, kivéve

aa) ha ezen megbízatás keretében karitatív, tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, jogi oltalom alá eső szellemi tevékenységet lát el – ideértve a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítvány kuratóriumának vagy felügyelőbizottságának tagjaként vagy vagyonellenőreként ellátott tevékenységet is –, illetve ha nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban áll;

ab) egészségügyi intézmény főigazgatója, gazdasági vezetője, orvos, egészségügyi dolgozó, köznevelési intézmény vezetője, foglalkoztatottja, szakképző intézmény vezetője, foglalkoztatottja vagy a szakképző intézmény tekintetében fenntartói irányítási hatáskört gyakorló szerv vezetője, foglalkoztatottja, felsőoktatási intézmény vezetője, foglalkoztatottja, szociális intézmény vezetője, foglalkoztatottja, gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmény vezetője, foglalkoztatottja;

ac) az állam által alapított vagy tulajdoni részesedésével működő gazdálkodó szervezet felügyelőbizottságának vagy ügyvezetésének tagja;

Az idézett összeférhetetlenségi szabálynak, illetve hozzá tartozó kivételeknek két lényeges eleme van. Egyrészt, hogy az érintett a kinevezését, megbízatását az Mötv. 36. § (1) bekezdés a) pontban felsorolt szervek, személyek valamelyikétől kapta-e, másodsorban pedig, hogy a kinevezés, megbízás nem tartozik-e a kivételek körébe.

b) központi államigazgatási szerv vezetője, köztisztviselője

c) kormánytisztviselő olyan államigazgatási szervnél, illetve a Nemzeti Adó- és Vámhivatal azon szervének tisztviselője, amelynek illetékességi területén az adott önkormányzat működik;

d) a Magyar Honvédség, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat hivatásos vagy szerződéses állományú tagja, rendvédelmi szerv, az Országgyűlési Őrség hivatásos állományú tagja, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal pénzügyőri munkakört betöltő foglalkoztatottja;

e) jegyző (főjegyző), aljegyző, továbbá ugyanazon önkormányzat polgármesteri hivatalának vagy közös önkormányzati hivatalának köztisztviselője, alkalmazottja;

f) más települési önkormányzatnál képviselő;

g) más települési önkormányzatnál polgármester, alpolgármester;

h) a helyi önkormányzat által alapított vagy tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság, továbbá a helyi önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság által alapított gazdasági társaság legfőbb szervének – kivéve, ha a gazdasági társaság legfőbb szerve a képviselő-testület – tagja, személyes közreműködője, képviselet ellátására jogosultja;

i) médiatartalom-szolgáltató természetes személy, jogi személy, gazdasági társaság legfőbb szervének, ügyvezetésének tagja, személyes közreműködője, képviselet ellátására jogosultja.

Ezek az esetkörökön kívül egy kiegészítő rendelkezést tartalmaz továbbá az Möt. a települési önkormányzati képviselőre vonatkozóan:

Möt. 36. § (2) A települési önkormányzati képviselő nem lehet a vármegyei közgyűlés elnöke, alelnöke, főpolgármester, főpolgármester-helyettes.

Az önkormányzati képviselőre vonatkozó méltatlansági szabályok

Alapvetően a méltatlansági helyzetek is a képviselői megbízatás közbizalmi jellegéhez kötődnek. Eltérést jelent azonban, hogy amíg az összeférhetetlenség esetében az a jellemző, hogy az érintett képviselő végső soron maga döntheti el, miként szünteti meg a jogellenes helyzetet, addig a méltatlanság eseteiben a képviselő konkrét, tudatos cselekménye okozza a „méltatlan” helyzetet, amelynek bekövetkezte után az önkormányzati képviselő mozgásterét már korlátozott (legfeljebb képviselői megbízatásáról tud lemondani), viszont a képviselő-testületnek döntési kötelezettsége keletkezik: határozatával meg kell szüntetnie a képviselői megbízatást.

A méltatlanságot megalapozó esetköröket az Möt. 38. § (1) bekezdése tartalmazza.

„38. § (1) Méltatlanság miatt a képviselő-testület határozatával megszünteti annak az önkormányzati képviselőnek a megbízatását,

b) akit megbízatásának ideje alatt – a mentesítésre tekintet nélkül – szándékos bűncselekmény miatt jogerősen szabadságvesztésre ítélnék;

d) akinek az állammal, önkormányzattal szemben – a lehetséges jogorvoslati eljárások kimerítését követően – köztartozása áll fenn, és azt az erről szóló értesítés kézhezvételétől számított hatvan napon belül – részletfizetés vagy fizetési halasztás esetén az ezt engedélyező határozat rendelkezéseinek megfelelően – nem rendezi;

A köztartozás tekintetében a törvény előírja, hogy a képviselő a megválasztásától számított harminc napon belül köteles kérelmezni felvételét az adózás rendjéről szóló törvényben meghatározott köztartozásmentes adózási adatbázisba. Az adatbázisba történő felvételére irányuló kérelme benyújtásának hónapját követő hónap utolsó napjáig köteles a képviselő-testületnél igazolni az adatbázisba való felvételének megtörténtét. Amennyiben az állami adóhatóság az adatbázisba történő felvételt követően megállapítja, hogy az önkormányzati képviselő az adatbázisba történő felvétel feltételeinek nem felel meg, az adatbázisból törli, és erről írásban értesíti a képviselő-testületet és a kormányhivatalt.

Köztartozás mentes adózási adatbázis:

A köztartozásmentes adózási adatbázis az állami adóhatóság honlapján található közhiteles nyilvántartás és annak igazolására szolgál, hogy az érintettnek nincs adó-, vám-, vagy illetve más köztartozása, elévülési időn belül hiányzó bevallása, behajthatatlanság címen nyilvántartott, de el nem évült tartozása.

Az adatbázisba történő felvétel kérelmezése az alábbiak szerint történik:

Az adatbázisba történő felvételt a képviselő/polgármester a kizárólag elektronikus úton benyújtható KOMA nyomtatványon kérheti.

A bejelentkezéshez tehát Ügyfélkapu szükséges, amelyen keresztül az adózó egyedileg azonosított módon, biztonságosan léphet kapcsolatba az elektronikus szolgáltatást nyújtó közigazgatási szervekkel.

A KOMA nyomtatvány a www.nav.gov.hu honlapról, az alábbi linken közvetlenül letölthető:

http://nav.gov.hu/nav/letoltesek/nyomtatvanykitolto_programok/nyomtatvanykitolto_programok_nav/kerelmek/koma.html

Az elektronikus beküldés az ÁNYK (általános nyomtatványkitöltő program) használatával automatikusan teljesül.

A beküldést az ügyfélkapura visszaküldött eBEV elfogadó nyugtával tudja hitelesen igazolni, valamint ezzel győződhet meg a beérkezés (NAV általi befogadás) tényéről is.

A tárgyhónap utolsó napjáig beérkezett kérelem alapján legkorábban a beadást követő hónap 10. napjáig lehet bekerülni az adatbázisba, abban az esetben, ha a kérelmező a felvételi feltételeknek megfelel.

e) akinek a gazdasági társaságokról szóló törvény rendelkezései alapján a felszámolás során ki nem elégített követelésekért a bíróság jogerősen megállapította a felelősségét és a bírósági határozat szerinti helytállási kötelezettségét nem teljesítette;

f) aki a vele szemben megindított bírósági eljárást lezáró jogerős bírósági döntés végrehajtását akadályozza, vagy azt neki felróható módon elmulasztja;

g) aki a 36. §-ban szabályozott összeférhetlenségi okot nem hozza a képviselő-testület tudomására.

A nem képviselő bizottsági tagra vonatkozó rendelkezések

A képviselő-testület bizottságainak nem képviselő bizottsági tagra alapvetően a képviselőre vonatkozó összeférhetlenségi és méltatlansági szabályokat kell alkalmazni. (Mötv. 40.§ (2) (3)) **Jelentős különbség van azonban az eljárásrend és a jogkövetkezmények tekintetében.** Mivel a nem képviselő bizottsági tag a képviselő-testülettel van függő viszonyban, így, ha az összeférhetetlen helyzetet 30 napon belül nem szünteti meg, vagy a méltatlanság fennállása esetén

– a képviselőkre vonatkozó hosszabb, jogorvoslati lehetőséget is biztosító eljárás helyett – az Möt. azt mondja ki, hogy **ilyen esetben a bizottsági tagságot kell megszüntetni.**
Az ilyen tartalmú döntés ellen nincs helye jogorvoslatnak.

A polgármesterre, alpolgármesterre vonatkozó összeférhetetlenségi szabályok

Az Möt. a települések lakosságszámához mérten differenciáltan szabályozza a polgármesterek összeférhetetlenségét. amelynek értelmében:

72. § (1) A 3000 fő és az az alatti lakosságszámú település polgármesterének, valamint a 3000 fő feletti település társadalmi megbízatású polgármesterének összeférhetetlenségére a 36. §-t kell alkalmazni.

(2) A 3000 fő feletti lakosságszámú település főállású polgármestere

a) a tudományos, oktatói, lektori, szerkesztői, művészeti, jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység – ideértve a közfeladatot ellátó közérdekű vagyongazdálkodó alapítvány kuratóriumának vagy felügyelőbizottságának tagjaként vagy vagyonellenőrként folytatott tevékenységet is –,

b) a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony,

c) az egészségügyi tevékenység végzésére irányuló jogviszony – ide nem értve az egészségügyi alapellátásban végzett tevékenységet –

d) önkéntes tartalékos szolgálati viszony

kivételével más kereső foglalkozást nem folytathat, egyéb tevékenységéért díjazást nem fogadhat el és nem lehet gazdasági társaság személyesen közreműködő tagja.

(3) A (2) bekezdés a) pontját a közfeladatot ellátó közérdekű vagyongazdálkodó alapítványokról szóló 2021. évi IX. törvény 15. § (3) bekezdésével összhangban akként kell alkalmazni, hogy az érintett nem vehet részt olyan döntéshozatalban, illetve nem végezhet olyan tevékenységet, amelyet a közfeladatot ellátó közérdekű vagyongazdálkodó alapítványokról szóló 2021. évi IX. törvény 15. § (3) bekezdése tilt.

(4) A polgármesterre megfelelően alkalmazni kell az önkormányzati képviselőre vonatkozó összeférhetetlenségi, méltatlansági, vagyonyilatkozat-tételi szabályokat azzal, hogy a polgármester nem lehet más önkormányzatnál polgármester, alpolgármester, települési önkormányzati képviselő, vármegyei közgyűlés elnöke, alelnöke, nem lehet főpolgármester, valamint főpolgármester-helyettes. A fővárosi kerületi polgármester a fővárosi közgyűlés tagja lehet.

73. § A polgármesteri tisztség ellátásával kapcsolatos egyéb rendelkezéseket a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény állapítja meg.

A fentiekből következik, hogy a 3000 fő és ez alatti lakosságszámú település polgármesterére (akár főállású, akár társadalmi megbízatású) és a 3000 fő feletti lakosságszámú település társadalmi megbízatású polgármesterére a 72. § (4) bekezdésében foglaltakon túl kizárólag az önkormányzati képviselőkre vonatkozó összeférhetetlenségi szabályokat kell alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy a 3000 fő és ez alatti lakosságszámú település főállású polgármester más foglalkoztatási jogviszonyt, vagy egyéb, munkavégzésre irányuló jogviszonyt létesíthet, más keresőfoglalkozást folytathat, ha az nem tartozik az Möt. 36. §-ában meghatározott összeférhetetlenségi esetkörbe.

Természetesen ennek során figyelemmel kell arra lenni, hogy a polgármesteri tisztség főállásban történő betöltése speciális foglalkoztatási jogviszonyban történik. A polgármesternek munkavégzési kötelezettsége van, melyet a hivatal munkarendjében meghatározott munkaidőben teljesítenie kell, így olyan más foglalkoztatási jogviszonyt nem létesíthet, amely a munkaidejét érinti. Ez vonatkozik a 3000 fő feletti lakosságszámú település főállású polgármesterére is, aki viszont csak a 72. § (2) bekezdésében meghatározott körben „vállalhat munkát”.

Az alpolgármester (megyei közgyűlési alelnök, főpolgármester-helyettes) összeférhetetlenségére a fentiekben leírtak az irányadók az Mötv. 79. § (2) bekezdésére tekintettel, mely szerint a polgármester, a megyei közgyűlés elnöke, a főpolgármester jogállására vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell az alpolgármesterre, megyei közgyűlés alelnökére, és a főpolgármester-helyettesre is.

Összeférhetetlenségi eljárás

Az összeférhetlenség és a méltatlanság megállapítása is megszüntető jogi tény.

- a) képviselő testület dönt, ha az érintett nem jelenti be az SZMSZ-ben megjelölt bizottságnál/nem szünteti meg az összeférhetlenséget
 - képviselő-testület **kizárólagos hatásköre**¹
 - **zárt ülésen**²
 - **minősített többséggel**³
- b) 30 nap (megválasztásától, vagy az összeférhetlenségi ok felmerülésétől): az érintett köteles megszüntetni az összeférhetlenségi okot (meghatározott esetben engedmény, „kvázi” meghosszabbítás (jogi fikció), ha bejelentési kötelezettségének eleget tesz (bizottság), vagyis átadja nyilatkozatát.⁴
- c) Ha nem szünteti meg az összeférhetlenséget: a képviselő-testület következő ülésén, de legkésőbb az összeférhetlenség megállapításának kezdeményezését követő 30 napon belül **HATÁROZATTAL** kimondja a képviselő-testület az összeférhetlenséget.⁵

A képviselő-testület határozatát kézbesíteni kell az „érintettnek” és a kormányhivatalnak is.⁶

Megjegyzés: a polgármesternél bárki kezdeményezheti az összeférhetlenség megállapítását (a polgármester továbbítja az SZMSZ-ben megjelölt bizottságnak); ugyanazon tényállás melletti ismételt előterjesztés, elutasítás.⁷

- d) Jogorvoslat: az érintett képviselő megtámadhatja a képviselő-testületi határozatot, annak közlésétől számított 5 napon belül a közigazgatási ügyben eljáró bíróság előtt; a keresetlevelet a bíróságnál kell benyújtani.⁸
- e) Fővárosi/megyei kormányhivatal kezdeményezheti a közigazgatási ügyben eljáró bíróságnál a képviselő összeférhetlenségének a megállapítását, ha a képviselő-testület

¹ Mötv. 42. § 12. pont

² Mötv. 46. § (2) bek. a) pont

³ Mötv. 50. §

⁴ Mötv. 37. § (1) bek.

⁵ Mötv. 37. § (2) bek.

⁶ Mötv. 37. § (3) bek., Njtv. 106. § (5)

⁷ Mötv. 37. § (2) bek.

⁸ Mötv. 37. § (4) bek., Njtv. 106. § (6)-(7) bekezdések

nem dönt vagy a döntése jogszabálysértő.⁹

A jogviszony megszűnésének a napja:¹⁰

- képviselő-testület megállapító határozata meghozatalát követő nap, ha nem éltek jogorvoslattal;
- a bírósági döntésének jogerőre emelkedését követő nap, ha volt jogorvoslat.

Megjegyzés: méltatlanság megállapítása tekintetében a képviselő-testületnek nincs mérlegelési jogköre, de facto a méltatlanság, jogszabályban meghatározott esetei kizáró oknak minősülnek. Egyebekben az összeférhetlenségi eljárásra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.¹¹

Az önkormányzati képviselő köteles az (1) bekezdés a)–g) pontjában foglaltakról, a jogerős ítélet kézhezvételétől vagy az (1) bekezdés d) és e) pontjában foglaltak beálltától számított három napon belül tájékoztatni a képviselő-testületet és a kormányhivatalt.¹²

A büntetőeljárásról szóló törvényben foglaltakra figyelemmel az eljáró bíróság az önkormányzati képviselő bűnösségét megállapító jogerős ítélet meghozataláról haladéktalanul tájékoztatja a képviselő-testületet és a kormányhivatalt.¹³

Vagyonynyilatkozat tételi kötelezettség

A képviselőnek, a vele közös háztartásban élő házas- vagy élettársának, valamint gyermekének a megválasztásakor és ezt követően minden év januárjában vagyonynyilatkozatot kell tennie.

Ennek elmulasztásához maga az Mötv. fűz konkrét, szigorú szankciót, amikor kimondja, hogy **a vagyonynyilatkozat tételének elmulasztása esetén – annak benyújtásáig – az önkormányzati képviselő a törvény erejénél fogva (tehát minden külön intézkedés nélkül) a tisztségéből fakadó jogait nem gyakorolhatja, tiszteletdíjat, természetbeni juttatást, költségtérítést nem kaphat.** Az Mötv. rögzíti azt is, hogy **a képviselő vagyonynyilatkozata** – az ellenőrzéshez szolgáltatott azonosító adatok kivételével – **közérdekből nyilvános**, azonban a képviselő hozzátartozójának nyilatkozatára ez nem vonatkozik, abba csak a vagyonynyilatkozat-vizsgáló bizottság tagjai tekinthetnek be az ellenőrzés céljából.

A vagyonynyilatkozatok nyilvántartása, ellenőrzése, a vagyonynyilatkozattal kapcsolatos eljárás és a képviselő-testület tájékoztatása az erre kijelölt (vagyonynyilatkozat-vizsgáló) bizottság feladata. A vagyonynyilatkozattal kapcsolatos eljárást – akár az összeférhetlenségi eljárást – a vagyonynyilatkozat-vizsgáló bizottságnál bárki kezdeményezheti. Az eljárás eredményéről a vagyonynyilatkozat-vizsgáló bizottság tájékoztatja a soron következő ülésen a képviselő-testületet.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet, hogy a tájékoztatóban foglaltakat, annak megismerését követően tudomásul venni szíveskedjenek.

Határozati javaslat

Tárgy: Az összeférhetlenséggel, méltatlansággal és vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettséggel kapcsolatos jogszabályi előírásokról szóló tájékoztató tudomásul vétele

1. Bácsalmás Város Önkormányzatának képviselő-testülete úgy határoz, hogy az összeférhetlenséggel, méltatlansággal, és vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettséggel

⁹ Mötv. 37. § (5)-(6) bekezdések, Njtv. 106. § (8) bek. (kormányhivatal kezdeményezheti)

¹⁰ Mötv. 37. § (7) bek.

¹¹ Mötv. 38. § (5) bek.

¹² Mötv. 38. § (2) bek.

¹³ Mötv. 38. § (3) bek.

kapcsolatos jogszabályi előírásokról szóló tájékoztatót tudomásul veszi.

Határidő: folyamatos

Felelős: Németh Balázs polgármester

Operatív felelős: Patocskai Ibolya jegyző, dr. Párczen Zoltán igazgatási és jogi ügyintéző

A határozatról értesül:

-kivonattal:

1. Németh Balázs polgármester
2. Patocskai Ibolya jegyző
3. dr. Párczen Zoltán igazgatási és jogi ügyintéző

Bácsalmás, 2024. szeptember 23.

Patocskai Ibolya
jegyző